Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/254193

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: voortgang aanpak energiearmoede

Collegedatum: 10 december 2024

Aanleiding
Gemeente Druten heeft in 2022 en 2023 een financiële bijdrage van het Rijk om energiearmoede tegen te gaan ontvangen. Dit was de SPUK aanpak energiearmoede. Deze uitkering is bedoeld om fysieke maatregelen te nemen die bijdragen aan het verlagen van de energierekening bij huishoudens die kampen met energiearmoede. Deze aanpak ik gericht op zowel huurders als eigenaar-bewoners. Via deze informatienota willen wij u informeren over de besteding van deze gelden.

Kernboodschap
In 2023 en 2024 hebben we de aanpak met energieklussers voortgezet. Naast de duurzame koelkastenregeling is er ook een duurzame wasmachine regeling opgezet.

Via deze energieklus-regeling zijn in Druten 115 huishoudens geholpen aan kleine energiebesparende maatregelen. Via de witgoedregeling zijn er 21 apparaten verstrekt.

De overgebleven middelen willen we inzetten om woningeigenaren met een laag inkomen een isolatiemaatregel aan te bieden.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30-08-2022	Z/22/079176 Het college van B&W besluit: Sobolt de opdracht te verlenen om de aanpak energiearmoede uit te voeren conform hun offerte.
29-1-2022	Z/22/094704 Het college van B&W besluit: de beleidsregel 'Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten gemeente Druten' vast te stellen
26-01-2023	Z/22/094707 De raad neem de informatienota, waarin de aanpak energiearmoede beschreven wordt, ter kennisname aan.
27-02-2024	Z/24/225323 Het college van B&W besluit: de beleidsregel 'Tijdelijke beleidsregels eenmalige verstrekking duurzame koelkasten en wasmachines gemeente Druten 2024' vast te stellen.

Toelichting
In totaal heeft gemeente Druten €506.798 aan Specifieke Uitkeringen (SPUK) voor energiearmoede ontvangen[1]. Er zaten voorwaarde verbonden aan hoe we dit geld in konden zetten. We moesten het geld uitgegeven aan (fysieke) maatregelen die inwoners met energiearmoede op korte termijn konden helpen met het verlagen van hun energierekening.

[1] Wijzigingsbeschikking middelen aanpak energiearmoede (Beschikking druten 2023)

Deze aanpak kwam boven op de energietoeslag, een financiële uitkering voor huishoudens met een laag inkomen. Voor 'laag inkomen' hebben we gekozen voor een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm.
Van dit bedrag is nog afgerond €300.000 beschikbaar. We hebben tot December 2025 om dit geld uit te geven.

Voortzetting Energieklusteams
In 2022 zijn we gestart met de inzet van energieklusteams die kleine energiebesparende maatregelen aanbrengen bij inwoners thuis. In 2024 hebben alle huishoudens die nog niet van het aanbod gebruik hadden gemaakt opnieuw een uitnodiging ontvangen. Tussen februari en augustus zijn er 880 adressen aangeschreven. Bij de brief kregen inwoners een 'voucher' van €120 om hen extra te prikkelen door bij hen de waarde van de maatregelen onder de aandacht te brengen.

Tot nu toe hebben 115 huishoudens in Druten gebruik gemaakt van de regeling. Een respons van 13%. Deze valt hiermee lager uit dan bij de eerdere ronde (31% in 2023). Redenen hiervoor kunnen zijn:
- Daling van de energieprijzen t.o.v. 2022
- Geen interesse. Bijna alle personen die in 2024 een uitnodiging hebben ontvangen hebben die een jaar eerder ook ontvangen
- De timing. Een deel van de brieven zijn in de zomer en het voorjaar verzonden wanneer hoge energiekosten minder actueel zijn

De energieklussers maken van elk huis een overzicht van energiegebruik. Zij plaatsen gemiddeld 6,5 maatregelen bij elk klusbezoek. Welke maatregelen de klussers plaatsen hangt af van de wensen van de bewoner, en het inzicht van de energieklusser die expertise heeft wat er past bij de situatie.
Tochtstrips, Ledverlichting en radiatorfolie blijven veruit de meest populaire maatregelen. De waarde van de maatregelen konden oplopen tot €120 per bezoek. Volgens berekeningen van het energieklusteam besparen deelnemende huishoudens jaarlijks gemiddeld €150 aan energiekosten, en wordt de uitstoot van 130 kg CO_2 vermeden.

Nieuwe tijdelijke beleidsregel voor koelkasten en wasmachines
Om inwoners te helpen energie te besparen via hun witgoed is er een nieuwe tijdelijke duurzame witgoedregeling opgesteld. Net als vorig jaar vallen koelkasten daaronder, maar dit jaar ook wasmachines. Inwoners kunnen onder twee voorwaarde aanspraak maken op de regeling.

De eerste voorwaarde is dat het apparaat tijdens het bezoek van een klusser is afgekeurd. Daarbij wordt gekeken naar het energiegebruik, het bouwjaar en defecten. Hierbij maken we gebruik van de expertise van de energieklusser.

De tweede voorwaarde is een inkomenstoets. Het inkomen mag niet hoger zijn dan 120% van de bijstandsnorm. Daarnaast mag het vermogen niet hoger zijn dan in de Participatiewet wordt toegestaan. Zo zorgen we dat de apparaten terecht komen bij huishoudens die zelf niet de middelen hebben om energiezuinige apparaten te kopen.

Indien de klusser het apparaat afkeurt ontvangt de inwoner een niet openbare link naar het formulier op de gemeentelijke website. Hier kan de inwoner een keuze maken tussen een aantal geselecteerde modellen. Deze modellen zijn geselecteerd op basis van energiegebruik en levensduur, met behulp van advies van lokale witgoedzaken. De leverancier is (wederom) verplicht om indien gewenst het oude apparaat retour te nemen. Alle personen die in 2023 aan de aanpak hebben meegedaan en waarvan de wasmachine was afgekeurd hebben alsnog de mogelijkheid gekregen om een nieuwe

wasmachine aan te vragen omdat de regeling voor wasmachines in 2023 nog niet bestond.

Beperkt gebruik van de witgoedregeling
Er zijn via deze regeling inmiddels 13 koelkasten en 8 wasmachines aangevraagd en toegekend. Hiermee maakt ongeveer 20% van de huishoudens die een energiefixer over de vloer krijgt, gebruik van de witgoedregeling. Vorig jaar zijn er 50 koelkasten aangevraagd (17% van de deelnemende huishoudens). De koelkasten zijn bijna uitsluitend geleverd door lokale ondernemers. Zij zijn van tevoren van de actie op de hoogte gesteld.

Samenwerking met gemeentelijke partners
Er heeft in november 2023 een brainstormavond plaatsgevonden waarbij woningcorporaties, huurdersbelangenorganisaties, welzijnsinstanties en de energiecoaches aanwezig waren. Het doel was om te onderzoeken op welke manieren we het geld voor energiearmoede nog meer konden inzetten, naast de energieklusteams en de witgoedregeling. Een tweede doel was onderzoeken hoe we de doelgroep beter konden bereiken. Mede vanwege de beperkingen die het Rijk heeft opgelegd aan de besteding van de gelden zijn daar zijn vooral ideeën op het gebied van communicatie uitgekomen.

Een van de resultaten is een samenwerking met de Voedselbank Druten. Van Sommeren Electro heeft een aantal koelkasten en wasmachines 'bij wijze van showroom' bij de Voedselbank neergezet. Daar hangt ook een poster over de energieklus-actie met een QR-code met verdere informatie. Deze QR-code is 118 keer gescand (waarvan 110 unieke scans).

Besteding overige middelen
Er is nog een behoorlijk bedrag over van de SPUK energiearmoede gelden. Het geld wat we niet voor december 2025 uitgeven, zullen we terug moeten we geven aan het rijk. Het is niet toegestaan om gelden van een Specifieke uitkering anders in te zetten dan waarvoor deze verleend zijn.
Uit onderzoek van TNO en rondvraag bij gemeenten in de regio blijkt dat veel gemeenten een soortgelijke aanpak als Druten hebben opgezet met een klusteam en een witgoedregeling. Dit onderzoek van TNO laat ook zien dat ook veel andere gemeenten nog middelen over hebben en dat minder dan de helft van gemeenten denkt haar middelen voor 2026 te kunnen geven.

Er zijn verschillende opties onderzocht om het geld binnen de regels op een zinvolle manier uit te geven. Waaronder:
- De inzet van een activatieteam dat bij de mensen langs de deur gaat om ze alsnog aan te melden voor een klusbezoek.
- Een fornuizenregeling in samenwerking met Woonwaarts. Waarbij het gasfornuis vervangen zou worden door een inductiekookplaat
- Verstrekken van energiedisplays

Een proef met de inzet van het activatieteam in Afferden leverde na een bezoek aan 72 woningen slechts 1 nieuwe aanmelding op. Het vervangen van fornuizen bleek lastig onder andere omdat Woonwaarts niet voldoende inzichtelijk had in welke woningen zij de nodige aanpassingen van de meterkast al hadden gedaan. Ook zou een inductiefornuis weinig besparing opleveren zowel in gas als in kosten. Bij energiedisplays was er na overleg met de energiecoaches te weinig vertrouwen dat dit tot werkelijke besparingen zou leiden.

Nu kijken we naar een aanpak om woningeigenaren met een onder-modaal inkomen (tot 160% van de bijstandsnorm) gratis isolatiemaatregelen aan te bieden. De aanpak is gebaseerd op een succesvolle aanpak in de gemeente Lingewaard. Mensen met een onder modaal inkomen wonen vaker in een slecht geïsoleerde woning, omdat deze vaak goedkoper zijn. Het gaat om een doelgroep die vaak tussen wal en schip valt. Ze hebben te veel inkomen voor veel ondersteunende regelingen, maar ook niet de middelen om bijvoorbeeld hun eigen woning te verduurzamen.
Een nadere definitie van de doelgroep volgt in een beslisnota over het inzetten van de energiearmoede gelden voor de isolatieaanpak, welke we nog aan het college aan zullen bieden.

Gevolgen
Inwoners die van de aanpak gebruik hebben gemaakt, besparen op CO_2 uitstoot en op financieel vlak.

Uitvoering of Vervolgstappen
De aanpak met de klusteams wordt afgerond voor het einde van het jaar. Alle inwoners waarvan de wasmachine of de koelkast is afgekeurd en die nog geen aanvraag hebben ingediend hebben een brief ontvangen om hen eraan te herinneren om nog voor het einde van het jaar een aanvraag in te dienen.
We verwachten begin volgend jaar bij u terug te komen over de vervolgaanpak van isolatiemaatregelen bij woningeigenaren met een laag inkomen.

Geheimhouding
Niet van toepassing.

Advies
Team werk en inkomen
Team communicatie